

ת"פ 12177/06/15 - פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נגד יוסף צפאני

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 12177-06-15 פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נ'
צפאני

בפני כב' השופט ד"ר עמי קובו, סגן הנשיאה
בעניין: פרקליטות מחוז מרכז - פלילי

המאשימה

נגד

יוסף צפאני

הנאשמים

ב"כ המאשימה: עו"ד קובי מושקוביץ

ב"כ הנאשם: עו"ד ירון פורר

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירת **מתן שוחד**, לפי סעיף 291 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 (להלן: "החוק").
2. על-פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, שלמה זילכה (להלן: "זילכה") היה עובד ביטוח לאומי מזה עשרות שנים ו**בתקופה הרלוונטית היה עובד ציבור**. בין הנאשם לבין זילכה קיימת היכרות מוקדמת. בשנת 2010, בעקבות תאונת עבודה שנגרמה לנאשם, הגיש הנאשם תביעה לביטוח לאומי, בגינה לא נפסקו לו אחוזי נכות. בהמשך, הגיש הנאשם תביעה לצורך קביעת החמרה במצבו בעקבות התאונה ואולם הועדה דחתה את בקשתו. במהלך שנת 2013, **פנה הנאשם לזילכה בכדי שיייע לו בקידום התביעה, וזילכה נעתר לבקשה בתמורה לסכום כסף. הנאשם הסכים לשלם כסף לזילכה ואולם ביקש כי העזרה תהיה ללא תשלום כספי**. בתאריך 21.7.13 התקשר הנאשם אל זילכה ואמר לו כי זומן לוועדה. זילכה הבטיח לנאשם כי יברר עבורו מי יהיו חברי הועדה כדי לראות אם אפשר "לעשות משהו". **ביום 22.7.13 התקשר הנאשם שנית ושאל את זילכה האם "ייצא משהו מהועדה"**. זילכה אמר כי הוא מעוניין לברר איזה רופא יכהן בוועדה. בהמשך התקשר זילכה לנאשם ואמר לו כי שוחח עם הרופא בעניינו והדגיש כי עליו להתמקד בגב התחתון וכן הנחה אותו להגיע אליו להסבר קודם להגעתו לוועדה. בתאריך 29.7.13 התקשר זילכה לנאשם ועידכן אותו כי נקבעה לו נכות של **13%** ומענק חד פעמי בסך **20,000 ש"ח**. באותו מעמד

ביקש מהנאשם 1,000 ₪ "על החשבון" עד שהנאשם יקבל את הקצבה שאושרה לו. הנאשם ביקש מזילכה שימתין עד שיקבל את כספי הקצבה. זילכה אמר בכזב כי הוא ימסור כסף לרופא כדי "להשתיק אותו" וביקש מהנאשם שלא ישוחח עם איש על אודות הנושא. בהמשך היו הנאשם וזילכה בקשר טלפוני באשר להעברת הכסף במהלכו סיפר זילכה בכזב לנאשם כי ביקש מהרופא להמתין לכסף. ביום 7.8.13 שילם הנאשם לזילכה 3,000 ₪ כמוסכם ביניהם. בהמשך, החל מספטמבר 2013 פנה הנאשם לזילכה וביקש ממנו כי יסייע אף לרעייתו בתביעה שהגישה בביטוח הלאומי וזילכה עשה כן.

3. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשם הודה והורשע בכתב האישום המתוקן ונשלח לקבלת תסקיר. תחילה המאשימה הצהירה כי עמדתה לשלושה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות לצד עונשים נלווים ואילו ההגנה תהיה חופשית בטעוניה. ואולם בהמשך, עתרה המאשימה לחרוג לקולא ממתחם העונש וזאת נוכח מצבו הבריאותי הקשה של הנאשם אשר מוכר כנכה בשיעור של 41% על ידי הביטוח הלאומי ואינו מסוגל לבצע עבודות שירות ואף לא של"צ. לפיכך עתרו הצדדים במשותף להשית על הנאשם עונש מאסר על תנאי. עם זאת הצדדים נחלקו בשאלת רכיב הקנס ושיעורו.

תסקירי שירות המבחן

4. על פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם כבן 56, נשוי ואב לשני ילדים. בעל השכלה של 8 שנות לימוד. הנאשם עבד בעבודות שונות ותאר יציבות תעסוקתית. מזה 5 שנים אינו מתפקד תעסוקתית נוכח תאונת עבודה שגרמה לפציעה בגבו ובכתפו. הנאשם סובל מכאבים בגב התחתון ובכתף שמאל ומטופל במרפאת כאב ובפיזיותרפיה. בנוסף הציג אישור לפיו הוכר כבעל דרגת נכות של 41% מטעם הביטוח הלאומי. שירות המבחן התרשם מאדם המתקשה בתפקוד במסגרות חיי השונות לאורך השנים. עם זאת, התרשם שירות המבחן כי ביצוע העבירה אינו מאפיין את התנהלותו במהלך חייו. להתרשמות שירות המבחן, העבירה בוצעה ברקע לתחושת ייאוש ומצוקה כלכלית לאחר שבקשותיו הקודמות להכרה בנכותו נדחו. ניכר כי הוא מתקשה גם כיום להכיר בבעייתיות התנהלותו, מצמצם מחומרת העבירה ומתקשה להבין את הסיבה להעמדתו לדין. הנאשם הביע מוטיבציה נמוכה לביצוע של"צ וכן בבדיקת התאמה שנערכה בעניינו נמצא כי הוא אינו מתאים לביצוע של"צ נוכח מצבו הבריאותי. לפיכך לא בא שירות המבחן בהמלצה בעניינו של הנאשם.

טיעוני הצדדים

5. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד קובי מושקוביץ, הנאשם הורשע בעבירת מתן שוחד, שהינה עבירה חמורה ומשמעותית. הנאשם שילם כדי לקדם את עניינו בביטוח הלאומי. עמדת המאשימה היתה ל- 3 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. אולם נוכח מצבו הבריאותי של הנאשם שאינו יכול לבצע עבודות שירות ואף לא של"צ, המאשימה עותרת לעונש אשר חורג לקולא מהמתחם. עם זאת נוכח ההקלה בעונשו של הנאשם יש מקום להשית על הנאשם רכיב של קנס משמעותי אשר יהווה גם את הגמול וגם יעמוד בקנה אחד עם העונש שהוטל על מקבל השוחד, שנידון נוכח נסיבות אישיות ל- 6 חודשי עבודות שירות וקנס של 20,000 ₪. לפיכך, עתר ב"כ הנאשם להשית על הנאשם מאסר על תנאי וקנס בגובה של 10,000 ₪.

6. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד ירון פורר, הנאשם אינו עובד משנת 2010, נתמך על ידי הביטוח הלאומי בגמלה של כ- 2,100 ₪. לנאשם חוב של 34,000 ₪ למל"ל, אשר נפרסו על פני 120 עמוד 2

תשלומים. הוא נכה. כך שגם אם העתירה לקנס משמעותי מוצדקת, לנאשם אין מהיכן לשלם את הקנס. המאשימה עותרת לקנס גבוה בשל מצבו הרפואי, ברם מצבו הרפואי הוא זה שהביא אותו למצבו הכלכלי. כמו כן יש לאבחן בינו לבין זילכה. עניינו של זילכה נדון בבית המשפט המחוזי, הוא היה עובד ציבור והוא זה אשר יזם את השוחד. הנאשם אמר לזילכה שאין לו כסף ושהוא אינו רוצה לשלם עבור עזרתו. בנוסף היה זה הנאשם אשר הפליל את זילכה במשטרה ושיתף פעולה עם המשטרה. זילכה הורשע בביצוע מספר עבירות, לא שיתף פעולה ולא הודה בחקירה. הנאשם נקלע לסיטואציה, פנה לחבר ילדות שלו. לא ניתן להשוות את מצבו למצב של זילכה ולא ניתן לגזור ממנו עונש של מחצית הסכום. מצבו הכלכלי של הנאשם קשה, הוא אינו יודע אפילו קרוא וכתוב. בעקבות החקירה פתחו את התיק שלו מחדש בביטוח הלאומי, בדקו את מצבו שוב והגיעו למסקנה שמגיע לו יותר ממה שקיבל. לפיכך עתר ב"כ הנאשם להימנע מהטלת קנס על הנאשם.

7. הנאשם הביע חרטה וצער על מעשיו.

דין - קביעת מתחם העונש ההולם

8. כתב האישום מתאר אירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו **מתחם עונש הולם אחד. הערך החברתי** אשר נפגע הינו שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי ועל פעילותו התקינה של המינהל הציבורי, וביתר פירוט על תקינות הליכי ועדות רפואיות ותקינות מסמכים וחווות דעת רפואיות של הביטוח הלאומי. על חומרת עבירת מתן השוחד ניתן ללמוד מהעונש המירבי שקבע המחוקק לצידה, של שבע שנות מאסר. בחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה כי הפגיעה בערך המוגן הינה ברף נמוך יחסית, וזאת בשים לב לכך שמדובר באירוע חד פעמי, ובהיקף שוחד נמוך יחסית.

9. במסגרת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 ט' לחוק), יש לתת את הדעת לכך שהנאשם פנה מבעוד מועד לזילכה וביקש את עזרתו, בהמשך יצר עימו קשר טלפוני מספר פעמים בכדי לוודא כי זילכה בודק עבורו את קידום התביעה ואף הגיע אליו טרם מועד הועדה לצורך הדרכה כיצד עליו להתנהג בבדיקת הועדה. אין ספק כי למעשיו של הנאשם קדם תכנון. הנאשם פנה לזילכה וביקש את עזרתו ואולם היה זה זילכה שהתנה את הסיוע בקבלת כסף, והנאשם אף ביקש שהעזרה תהיה ללא תשלום כספי. הנאשם פעל כמתואר על רקע דחיית תביעתו בביטוח הלאומי.

10. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 ג'), סבורני כי **מתחם העונש ההולם** הינו החל מעבודות שירות ברף הנמוך ועד ל- 12 חודשי מאסר בפועל.

11. במקרה דנן, כמתואר לעיל, עתרו הצדדים לסטות ממתחם העונש נוכח מצבו הבריאותי של הנאשם. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים סבורני כי יש מקום לקבל את הבקשה. הנאשם אינו יכול לבצע עבודות שירות או שירות לתועלת הציבור בשל מצבו הבריאותי, ומכאן שהמחלוקת העיקרית בין הצדדים נוגעת לרכיב הקנס.

גזירת העונש המתאים לנאשם

12. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 יא'). במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם הינו יליד 1960, ללא עבר פלילי, נשוי ואב לשני ילדים. הנאשם מוכר כנכה בשיעור של 41% על ידי הביטוח הלאומי ונתמך על ידי קצבה חודשית נמוכה. כמו כן לנאשם חובות. הנאשם הודה במיוחס לו והביע

חרטה, הגם שהתקשה לקחת אחריות מלאה על מעשיו בפני שירות המבחן. הנאשם שיתף פעולה בחקירתו במשטרה, הודה במעשיו והפליל אחרים. הנאשם עבד באופן יציב רוב ימי חייו, ואולם נפגע בתאונת עבודה בגבו ובכתפו ומאז אינו עובד. מצבו הבריאותי אשר מנע ממנו לעבוד, יחד עם דחיית הכרתו כנכה בביטוח הלאומי, עמדו ברקע לביצוע העבירה.

13. שיקול משמעותי לענישה במקרה דנן נוגע **לעקרון האחידות בענישה**. כפי שקבע כב' השופט י' דנציגר בע"פ 5769/14 **אלרואי נ' מדינת ישראל** (20.9.15) עקרון האחידות בענישה הינו עקרון יסוד במשפט הפלילי:

"עקרון זה מורה כי יש להחיל שיקולי ענישה דומים על מי שביצעו עבירות דומות במהותן, בנסיבות דומות, ושהינם בעלי נסיבות אישיות דומות. כאשר מדובר בנאשמים שונים המורשעים בגדרה של אותה פרשה, עקרון זה מקבל משנה תוקף. במצב דברים זה מצדד עקרון אחידות הענישה בהטלת עונשים דומים על מי שביצעו מעשים דומים וכן בשמירה על יחס של שקילות בין מבצעייהם של מעשים הנבדלים זה מזה במנינם, חומרתם או בנסיבותיו האישיות של המבצע".

14. במסגרת הפרשה הנוכחית, הוגש כתב אישום כנגד זילכה לבית המשפט המחוזי בת"פ (מח' מרכז-לוד) 6308-06-15 **מדינת ישראל נ' זילכה** (15.12.15). באותו עניין הורשע זילכה בשלושה אישומים שעניינם שתי עבירות של לקיחת שוחד ועבירה נוספת של מרמה והפרת אמונים. באותו מקרה נגזר על זילכה עונש של 6 חודשי עבודות שירות וקנס כספי של 20,000 ₪. בהשוואה בין עניינו של זילכה לבין עניינו של הנאשם בתיק דנן סבורני כי עונשו של הנאשם בתיק זה ראוי שיהיה קל יותר באופן משמעותי וזאת נוכח מספר האישומים הקטן יותר; העובדה שזילכה היה עובד ציבור והוא זה אשר יזם את תשלום השוחד; העובדה כי זילכה הורשע בכתב אישום בעבירות חמורות יותר וכן נוכח שיתוף הפעולה של הנאשם במועד החקירה אשר הביא בין היתר להפללת זילכה.

15. עוד יש לתת את הדעת לשיקול **הרתעת היחיד** בגדרו של המתחם, וזאת בשים לב לעובדה כי הנאשם התקשה לקחת אחריות מלאה למעשיו אל מול שירות המבחן וכן נטה למזער מחומרת מעשיו.

16. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש צופה פני עתיד כעתירת הצדדים. כמו-כן, סבורני כי נוכח חומרת העבירה יש מקום להשית על הנאשם אף קנס משמעותי. בכל הנוגע לשיעור הקנס יש לתת את הדעת לכך שבהעדר עבודות של עבודות שירות או של"צ, הקנס הינו רכיב הענישה המוחשי היחיד שמוטל על הנאשם, אשר יש בו כדי לגלם את שיקול ההלימה. כמו-כן, ראוי שהקנס ישקף באופן יחסי את חלקו של הנאשם במעשים, ביחס לחלקו של זילכה. עוד יש להתחשב במצבו הכלכלי הקשה של הנאשם אשר אינו עובד מזה תקופה ארוכה בשל מצבו הבריאותי, והעובדה שהוא נתמך על-ידי הביטוח הלאומי.

סוף דבר

17. **אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:**

- א. 5 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שלוש שנים מהיום על העבירה בה הורשע.
- ב. קנס כספי בסך של 8,000 ₪ או 80 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.3.17. לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

ניתן היום, ח' כסלו תשע"ז, 08 דצמבר 2016, בהעדר הצדדים.